

houding zult ge ze niet licht verwarren. Daarvoor hebben zij een te slank lichaam. Ook de zwarte bovenkop valt dan dadelijk in 't oog; bij de kapmeeuwen is 's zomers de geheele kop donker gekleurd.

Veel schuwer dan de vischdiefjes zijn weer de wilde eenden, die langs de rietkanten zwemmen. Zij hebben, door een langdurige ervaring, geleerd op haar hoede te zijn en pakken reeds op verren afstand haar biezen.

Op verborgen modderplaten houden zich soms oeverloopers op, gemakkelijk te herkennen aan hunne witte borst en buik en aan den lichten achterkant

grootste sieraad te berooven. Overal staat het riet in schooven, om weldra met bootjes naar Amstelveen vervoerd te worden.

De meeste vogels zijn reeds vertrokken naar warmer streken, spoedig zal het weer kaal en eenzaam worden in het veen; de Poel bereidt zich voor tot zijn winterslaap.

Wij zullen hem daarin niet storen; wij zeggen den boer vaarwel, met belofte hem in geval van ijs, op schaatsen te komen bezoeken en nemen voor dit jaar afscheid van den Amstelveenschen Poel.

W. J. C. DE KONING.

Op het Meer. (Naar Schlegel.)

der vleugels, die bij het opvliegen duidelijk in het oog valt. Pas op, dat gij ze niet voor tureluurs aanziet; hun geluid lijkt wel eenigszins op elkaar; de laatste laten een diepen u-klank hooren, de oeverloopers meer een ie-klank.

Natuurlijk ziet ge al deze vogels niet in één dag; sommige, vooral het blauwborstje, vertoonen zich dikwijls geruimen tijd niet. Op kalme zonnige dagen, vooral 's morgens, zult ge echter nooit teleurgesteld worden. En dan houden wij altijd nog de planten over; die loopen of vliegen niet weg; en ook de insecten. Hiervan hoop ik een volgend jaar wat te vertellen, daar nu mijn kennis daarvan nog te gering is.

Terwijl ik dit zit te schrijven, is het herfst geworden, overal vertoonen zich de voortteekenen van den naderenden winter. De boschjes worden doorzichtig, de kamperfoelie prijkt weer met haar roode bessen en langs de waterkanten schitteren de bessen van bitterzoet in alle kleurschakeeringen van geel, oranje en rood. Vele rietsnijders zijn met hun sikkels aan het werk gegaan en zijn bezig den Poel van zijn

ORCHIDEEËN ALS KAMER-PLANTEN.

Wanneer er sprake is van Orchideeën-kultuur, zullen de meeste onzer lezers geneigd zijn, te denken, dat deze schoone bloemen buiten hun bereik vallen, althans voor zoover het betreft het zelf kweeken. Natuurlijk maken de gelukkige bezitters van kassen en desnoods serres eene uitzondering; maar in de woonkamer Orchideeën kweeken, dat is steeds als zóó absoluut onmogelijk beschouwd, dat er niet eens aan proefnemingen gedacht is.

Ik heb zelf langen tijd er evenzoo over gedacht; wel had voor jaren een kennis reeds met succes een fraaie Orchidee (*Coelogyne Cristata*) gekweekt, maar.... in een kamerkastje. Langzamerhand vond ik echter in de litteratuur over het bloemenkweeken enkele en later meer mededeelingen van Orchideeën-kultuur in de huiskamer.

En zoo kwam ik er toe, het ook eens te probeeren. Het spreekt wel vanzelf, dat ik begon met een soort, die in de eerste plaats niet te duur

was, en waar ook anderen reeds mee geëxperimenteerd hadden; nl. met *Cypripedium insigne*, een der talrijke muiltjes-orchideeën.

De meeste

Cypripedium-soorten komen uit Indië; ook uit onze Oost komen meerdere zeer goede soorten; *C. insigne* is afkomstig uit Assam. In den laatsten tijd zijn eenige *Cypripedium*-soorten in den handel gebracht als zgn. aardorchideeën, die

op een schaduwplekje in den tuin in vergaen bladgrond gekweekt worden, en dan werkelijk een aanwinst genoemd mogen worden. Hiertoe behoort ook *C. Calceolus*, die in Duitschland in het wild groeit. Sommigen onzer bollenhandelaars annouceren tegen-

meerendeels heel gemakkelijk gekweekt in gewone bloempotten in een mengsel van veenmos (*Sphagnum*) en fijngehakte wortelstokken van veelvoet (*Polypodium*).

Over het algemeen zijn Orchideeën in den tijd, dat ze niet bloeien, geen bepaald fraaie planten, wat met *C. insigne* ook het geval is. Uit den wortelstok ontwikkelen zich lange, smalle, groene bladeren, waar niet heel veel aan is. Tijdens den

Fig. 1. Een Vrouwenschoentje, *Cypripedium insigne*, in knop.

bloei vergoeden de Orchideeën evenwel alles, door de heerlijke fraaie bloemen, waarvan men niet weet, wat meer bekoort, de eindelooze verscheidenheid van vorm of van kleur.

Nu is *C. insigne* wel-is-waar één der bescheidenste soorten; maar toch blijft het nog een zeer geschatte plant. Dit blijkt trouwens wel uit de prijzen; in de catalogus van Ch. Smissaert (Orchideeën-

Fig. 2. Het Vrouwenschoentje in bloei.

woordig in hun catalogus een half dozijn aardorchideeën, waaronder ook deze Deutsche „Vrouwenschoen“ of „Venusschoen“.

De tropische *Cypripedium*-soorten worden

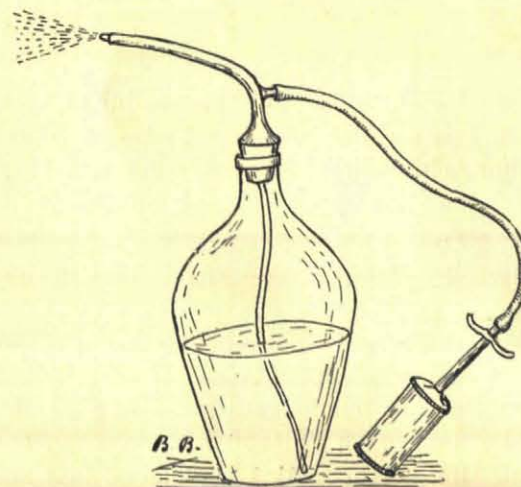

Fig. 3. De verstuiver.

kweekerij „Aerides“, Apeldoorn) staat ze genoteerd van f 1.— tot f 25.—. De hoogte van den prijs hangt voor een deel af van den toestand waarin de plant zich bevindt, maar voor een ander deel van de variëteit.

Voor twee jaar kocht ik de plant in 't laatst van October, toen de bloei juist begonnen was. Ongeveer twee en een halve maand kan men zich aan eene

enkele bloem verlustigen, een tijd, die gerust ongeëvenaard mag heeten. Voegt men daar nog bij, dat zoowel vorm als kleur van alle Orchideëen ook vrijwel ongeëvenaard zijn, dan zijn de betrekkelijk hooge prijzen in werkelijkheid toch niet te hoog.

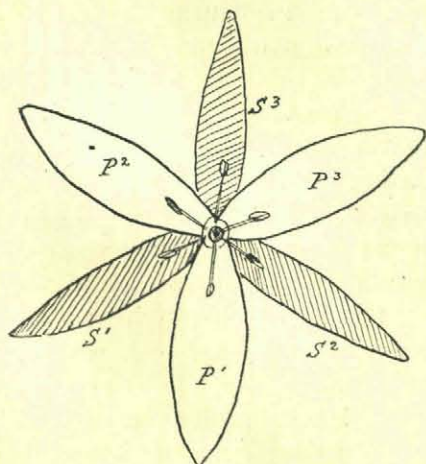

Fig. 4. Schema van een lilië-achtige bloem.
P = Petalen (kelkbladen); S = Sepalen (kroonbladen).

Het verloop der kultuur is uiterst eenvoudig geweest. Daar men *Cypripediums* zoo min mogelijk moet verplanten, om het wortelgestel te sparen, en dit het vorige jaar pas was geschied, behoefde dit niet terstond te worden gedaan. Tijdens den bloei kreeg de plant gewoon water, iets warmer dan de kamertemperatuur. In dien tijd mag er echter niet „gesprist“ worden, om de bloem niet te beschadigen.

Na den bloei moeten *Cypripediums* tijdelijk wat kouder staan en tamelijk droog worden gehouden, waarom ons exemplaar eenvoudig naar de zijkamer werd overgebracht. Geheel uitdrogen mag het mos in den bloempot evenwel beslist niet, zoodat geregeld doch matig gieten noodzakelijk is. Zoodra de eerste puntjes van de nieuwe bladeren zich vertoonen, wordt weer rijkelijker gegoten; bovendien wordt geregeld gebruik gemaakt van den „verstuiver“, een onmisbaar-instrument voor den bloemenkweeker.

Een volgend jaar zal ik de plant wat meer licht geven, daar nu de bladeren een weinig te lang geworden zijn. Dat is echter de eenige wijziging, die ik in de kultuur behoef aan te brengen.

Toen de groote vacantie naderde, vreesde ik dat die tijd wel noodlottig

voor mijne Orchidee kon worden. Alle planten kregen voor ongeveer een week water; daarna moesten ze een dag of drie te droog staan; vervolgens nogmaals dezelfde historie, en toen was de vacantie om.

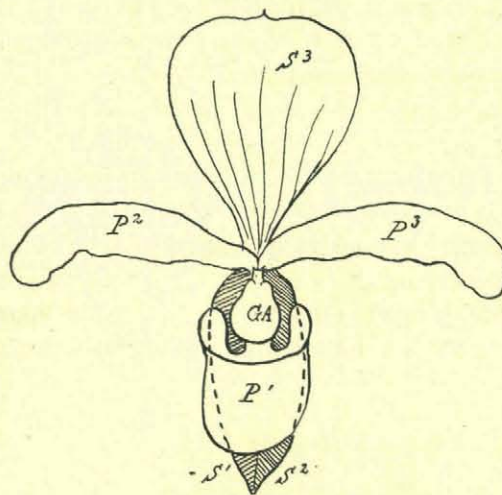

Fig. 5. Schema van een *Cypripedium*.
Onder de „schoen“ zijn twee kelkbladen samengegroeid.

Daarna kreeg de plant weer rijkelijk licht, lucht en water; en het schijnt wel, dat de korte rust-periode (droogstaan) juist de bloemvorming bevordert heeft. Dit is trouwens een bekend verschijnsel in de kweekerij. In ieder geval heeft zich weer een flinke knop ontwikkeld, en zelfs bloeide mijn *Cypripedium* nog iets vroeger dan verleden jaar.

Nu ik met deze eersteling zoo goed geslaagd ben, ga ik het ook met andere soorten probeeren. Ik verheug me al bij voorbaat op het genot, weer andere soorten te kweken. Wel-is-waar kan een zeer groot aantal slechts gekweekt worden in speciaal daarvoor ingerichte kassen. Maar voorloopig hebben we aan ruim vijftig soorten toch wel genoeg; en deze zijn reeds alle met succes als kamerplanten gekweekt.

En dan volgen er nog ruim zooveel, die weliswaar wat meer moeilijkheden opleveren; maar waarmee de zorgzame amateur toch wel opschieten kan.

Ik ben nu aan 't experimenteren met *Odontoglossum Grande*, en *O. Crispum* ^{en} *Lycaste skinneri*. Dan volgen later *Coelogyne Cristata*, *Odontoglossum Rossi majus*, *Cypripedium villosum* en *C. Boxalli*.

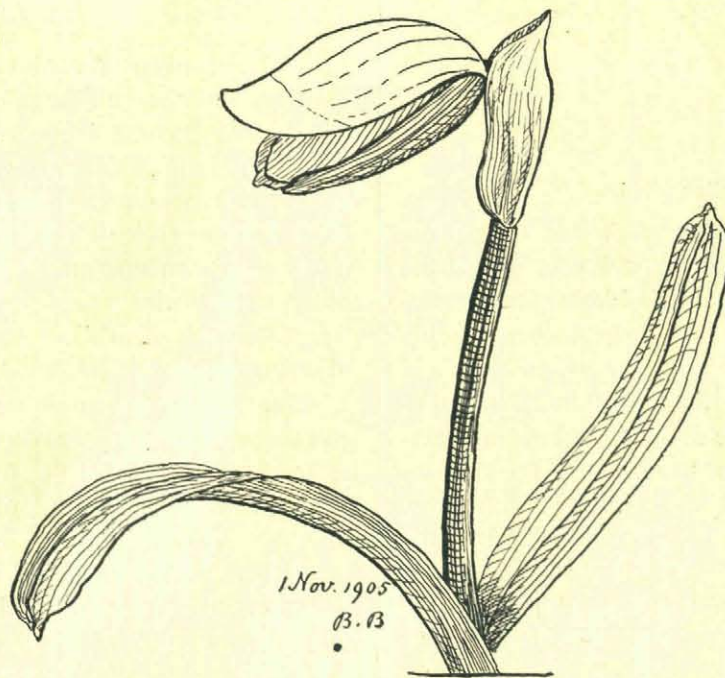

Fig. 6. De knop opent zich.

Oncidium crispum, *Cattleya Mossiae*, enz. Deze worden alle als dankbare kamerplanten vermeld, en voorloopig heb ik aan dat rijtje denklijk wel genoeg. Tevens heb ik een paar aardorchideeën besteld, waarvan ik in het begin sprak. Ik heb deze in „Hortus” zien bloeien; maar inderdaad doen ze voor de andere soorten niet onder.

Wanneer mijn kweekerij ook hiermee slaagt, deel ik later wel weer mee, hoe het gegaan is.

Er ligt eene eigenaardige bekoring in, de ontwikkeling eener bloem te volgen, van het oogenblik af, dat het knopje zich nog maar even vertoont, tot op het moment, dat zich de bloemkroon in volle heerlijkheid heeft ontplooid. Dat geldt voor elke plant; maar in buitengewoon hooge mate heb ik

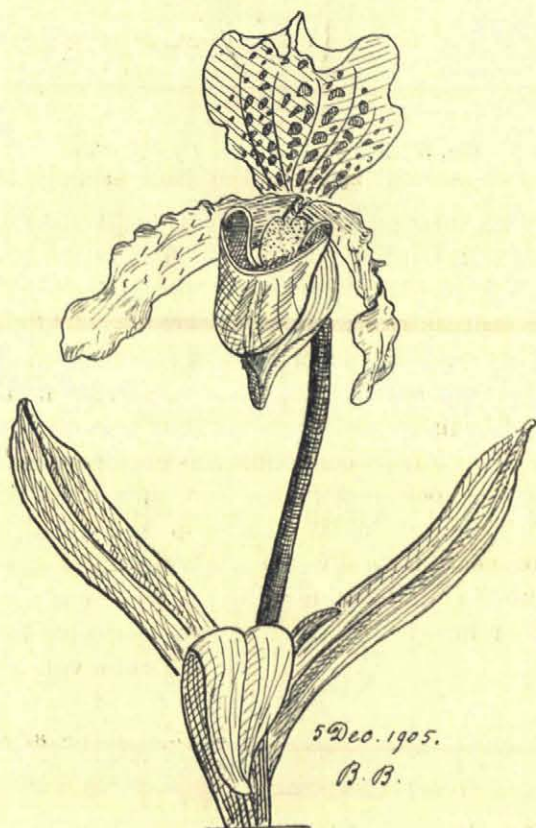

Fig. 7. In vollen bloei.

dat genot gesmaakt bij de ontwikkeling van onze *Cypripedium*, wat misschien wel voor een deel een gevolg is van de omstandigheid, dat het proces zoo langzaam verloopt, terwijl men toch geregeld vooruitgang ziet.

Op Woensdagmiddag 1 Nov. was de knop zóó ver gevorderd, dat de verschillende deelen van het bloemdek begonnen uiteen te wijken, terwijl ze tevens de definitieve kleur begonnen aan te nemen. Dat vond ik zóó aardig, dat ik van een vrij uurtje gebruik maakte, even een schetsje te maken. Dezelfde bloem heb ik met Sint-Nicolaas nogmaals geteekend; toen was ze in vollen fleur, maar nog tot na de Kerstdagen hebben we er genot van gehad.

Al zijn de Orchideeën dan na den bloei al niet fraai te noemen, dit wordt tijdens den bloei ruimschoots vergoed.

Op het eerste gezicht lijkt de bloem van het Venusschoentje erg onbegrijpelijk. Wanneer men echter eenigszins nauwkeurig toeziet, valt het nogal mee, vooral als men eene regelmatig gevormde bloem van eene tulp, lelie of dergelijke er naast legt ter vergelijking. (Zie fig. 4 en 5).

De buitenste krans van 3 bladen stellen den kelk voor, de binnenste 3 vormen den kroon. Met de bloembladen (Petalen) der *Cypripedium* bloem zijn we nu gauw klaar: het zijn de „schoen” en de twee zijdelings uitstaande deelen van het bloemdek. De kelkbladen (Sepalen) zijn wat lastiger te herkennen, maar toch wel uit te zoeken. Het groote, naar bovenstaande blad (de Vlag) is er één van, terwijl het blad dat vlak onder de „schoen” ligt, eene vergroeiing is van de beide andere.

Meeldraden en stampers, en verder de bestuiving, zijn ook wel het vermelden waard; ik zal er evenwel thans niet op ingaan. Ik heb nog een paar aardorchideeën staan, (*Cypripedium Calceolus* en *C. spectabile*), die eerst dit voorjaar zullen bloeien. Als ik er mee slaag, krijgen ze toch stellig haar beurt in „D. L. N.” en dan kan het bestuivingswerk ook eens wat van naderbij gezien worden.

B. Boon.

DE NAJAARSTREK DER ZWALUWEN IN 1905.

Onder zwaluwen versta ik hier uitsluitend huizen- en boerenzwaluwen, niet de overige soorten.

De meeste in het buitenland verschijnende ornithologische bladen hebben aantekeningen medegedeeld over en zelfs artikelen gewijd aan den abnormalen trek der zwaluwen in 't afgelopen najaar. Ik meen misschien niet kwaad te doen door eenige der meest belangrijke berichten weer te geven en daarbij te voegen wat ik en anderen dienaangaande in Nederland hebben opgemerkt.

Om, eenigszins onbescheiden, met mijn eigen waarnemingen aan te vangen, zij medegedeeld dat hier te Neerlangbroek en in de omgeving veel zwaluwen broeden en wel voornamelijk huiszwaluwen. Van deze soort waren 't vorig jaar meer broedparen dan in 1904 aanwezig. Nu kan het best wezen dat er in 1906 minder zullen zijn, want die vogels zijn wat grillig en verschijnen soms in kleinen getale wanneer men meende doorgaans op vermeerdering te kunnen rekenen. Ze verplaatsen